

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

végzése

Az ügy száma: Pfv.II.20.437/2024/2.

A tanács tagjai: dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
dr. Osztovits András előadó bíró
dr. Darákné dr. Nagy Szilvia bíró
dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró
dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes: felperes (cím1)

A felperes képviselője:

Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Kolozsvári Renátó ügyvéd)

Az alperes: alperes (cím3)

A per tárgya: kölcsöntartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Törvényszék 3.Pf.20.074/2024/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Debreceni Járásbíróság 8.P.20.247/2023/18.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

[1] A megállapított tényállás szerint a cég neve1 mint hitelező és az alperes mint adós között kölcsönszerződés jött létre, amely szerint az adós állandó lakcímeként és levelezési címe cím4 szám alatt található. A szerződés részét képező általános szerződési feltételek 23. pontja szerint az adós a hitelezőnek legkésőbb 8 napon belül írásban jelzi bármely, a hitelszerződésben közölt adatának megváltozását. Az adóst terhelik az e kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos következmények és az adós a felelős a mulasztásból eredő bármely kárért. A hitelező az adós részére szóló írásos értesítéseket a hitelszerződésben rögzített (levelezési) címre küldi meg mindaddig, míg az adós a hitelezőt új (levelezési) címéről írásban nem értesíti. A felek megállapodtak abban, hogy a postai feladástól számított 5. munkanapon a hitelező által küldött értesítést kézbesítettnek tekintik.

[2] A cég neve1 a kölcsönszerződést 2010. augusztus 4-én azonnali hatállyal felmondta, majd az abból eredő követelést 2013. május 29-én a cég neve2-re engedményezte. A 2013. június 13-án postára adott engedményezési értesítő az alperes kölcsönszerződésben rögzített címéről a „címzett elköltözött” postai jelzéssel érkezett vissza.

[3] A cég neve2 2017. augusztus 14-i keltezéssel fizetési felszólítást küldött az alperes részére a kölcsönszerződésben szereplő címre, amelyet a posta „címzett elköltözött” jelzéssel küldött a feladónak vissza. Majd a követelést 2022. február 18-án a jelen per felperesére engedményezte. Az engedményezésről a cég neve2 tértivevényes postai küldeményben értesítést küldött az alperesnek a cím5 szám alatti címére, ahol azt 2022. március 11-én kézbesítették a helyettes átvevő részére.

[4] A felperes 2022. szeptember 9-én postára adott írásbeli felszólítást küldött az alperesnek a cím3 szám alatti címére, a kézbesítés eredménye nem ismert.

[5] A felperes 2023. január 12-én fizetési meghagyás kibocsátását kérte, az eljárás az alperes ellentmondása folytán perré alakult. A felperes a keresetet tartalmazó iratában 896.354 forint és kamata megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, elsődlegesen a követelés elévülésére hivatkozott, másodlagosan annakösszszerűségét vitatta.

[6] Az elsőfokú bíróság az alperes elévülési kifogását alaptalannak, a követelésösszszerűségét megalapozottnak találta, kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 896.354 forintot és annak a 2010. augusztus 5-től a kifizetés napjáig járó évi 22,21 %-os mértékű kamatát.

[7] Az elévülési kifogást illetően rögzítette, hogy a követelésre irányadó 5 éves elévülési idő 2010. augusztus 4-én megkezdődött, majd azt megszakította előbb az engedményezési értesítő 2013. június 13-i postára adása, utóbb pedig a cég neve2 fizetési felszólításának a 2017. augusztus 27-i postára adása. E körben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 200. §-ának (1) bekezdésére utalással rögzítette, a felek az általános szerződési feltételek 23. pontjában akként állapodtak meg, hogy a postai feladástól számított 5. munkanapon a hitelező által kiküldött értesítéseket kézbesítettnek kell tekinteni.

[8] Ezt követően megszakította az elévülést a cég neve2 és a felperes által 2022. február 18-án kiállított engedményezési értesítő, amely az alperes debreceni lakóhelyén 2022. március 11-én szabályszerűen kézbesítésre került. Majd ismét megszakította a követelés

elévülését a felperes fizetési felszólításának az alperes debreceni lakóhelyére történt 2022. szeptember 9-i postára adása. A követelés bírósági úton történő érvényesítésének 2023. január 12-i időpontjáig az elévülés nem következett be.

[9] A követelés összecszerúsége tekintetében pedig rögzítette, hogy a felperes által a perben érvényesített követelés a kölcsönszerződés szerint az alperes által visszafizetni vállalt összesen 1.342.824 forintnak és a felperes által elismert alperesi teljesítésnek, 446.460 forintnak a különbözete. Az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a felperes által elismert összegnél magasabb összegű befizetést teljesített.

[10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

[11] Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az alperes részére kézbesítettnek minősül a 2013. május 29-én kiállított engedményezési értesítő azzal, hogy a kézbesítés vélelmezett időpontja: 2013. június 13-át követő 5. munkanap. Ennek oka abban áll, hogy az érintett engedményezési értesítő a szerződésben hitelezőként szereplő cég neve1 jognyilatkozatát is tartalmazta. Így 2010. augusztus 4-én megkezdődött 5 éves elévülési idő a 2013. június 13-át követő 5. munkanapon, azaz 2013. június 20-án megszakadt, és az adott időpontban újratekadt. Az ezen időponttól számított 5 éves elévülési időn belül azonban a felperes egyetlen cselekménye, a cég neve2 2017. augusztus 14-i keltezéssel kiállított és az alperes részére a szerződésben feltüntetett helységi címe megküldött, onnan pedig a posta által a cég neve2-nek „a címzett elköltözött” jelzéssel visszaszármaztatott fizetési felszólítása volt.

[12] Az adott fizetési felszólítás az rPtk. 199. §-a és 214. §-ának (1) bekezdése szerint nem hatályosult, figyelemmel arra, hogy az az alpereshez nem érkezett meg. Azt ugyanis nem az alperes tényleges lakóhelyére, vagy tartózkodási helyére címezték, és nem ezeken a helyeken kísérelték meg a kézbesítést. A posta a kézbesítési kísérletről a címzettnek értesítőt sem hagyott hátra, így a küldemény nem került valójában a címzett rendelkezése alá.

[13] Utalt arra, hogy a rPtk. 328. §-ának (1) bekezdésével és 329. §-ának (1) bekezdésével kapcsolatos bírói gyakorlat szerint az engedményes pusztán a kölcsönszerződésből eredő követelést szerzi meg, viszont nem szállnak át rá a kölcsönszerződés alapján a hitelezőt megillető egyéb jogok és a hitelezőt terhelő kötelezettségek, nem válik a szerződés egészére kiterjedően a hitelező szerződéses jogutódjává. Az engedményezés joghatásaként az engedményes nem válik a hitelező általános jogutódjává [Kúria Gfv.30.087/2021/7. számú ítéletének a [19]-[20] bekezdés, megjelent: BH2022.158.].

[14] Álláspontja szerint a cég neve2 mint engedményes a szerződésből eredő követelés rá történt engedményezésével nem vált a perbeli kölcsönszerződés általános hitelezői jogutódjává, ezért a szerződő felek kézbesítési vélelemre vonatkozó megállapodása tekintetében sem hitelezői jogutód. Így a 2017. augusztus 14-én kelt fizetési felszólítása nem volt alkalmas az elévülés rPtk. 327. §-ának (1) bekezdése szerinti megszakítására.

[15] A keresettel érvényesített követelés az elévülést megszakító cselekmény hiányában 2013. június 20-át követő 5 év elteltével, azaz 2018. június 20-án elévült, és ezért az rPtk. 325. §-ának (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető.

[16] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését és a keresetének történő helyt adást. Felülvizsgálati kérelmével együtt felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is benyújtott. A felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának mindkét fordulata alapján kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a rPtk. 4. §-ába, 200. § (1) bekezdésébe, 327. §-ába és a 329. § (2) bekezdésébe ütközik.

[17] Jogkérdésként azt vetette fel, hogy az hitelező engedményese az engedményezés folytán a hitelező általános jogutódává, a szerződés alanyává válik-e, így a hitelező és az adós között létrejött kézbesítéssel kapcsolatos megállapodás hatálya kiterjed-e az engedményesre, vagy csupán a szerződésből eredő követelést szerzi meg. Megítélése szerint ebben a kérdésben nincs egységes gyakorlat és a Kúria iránymutatásának hiánya hozzájárulhat egy esetleges ellentétes gyakorlat ismételt kialakulásához.

[18] Álláspontja szerint az engedményezéssel az engedményes jogutódént az engedményező jogállásába lép, jogi helyzete az engedményező jogi helyzetének felel meg. Utalt arra, hogy a rPtk. ugyan nem szabályozta a szerződésátruházás jogintézményét, a bírói gyakorlat azonban a szerződéses szabadság elvéből kiindulva, az engedményezés és a tartozásátvállalás szabályainak alkalmazásával, vagy a szerződésátruházást sui generis háromoldalú megállapodásként kezelve elfogadta, hogy a szerződésből kilépő, a szerződésbe belépő és a szerződésben maradó fél megállapodásával a szerződési pozíció átruházható. A joggyakorlat elismerte annak lehetőségét, hogy a szerződésátruházás jogutódlást eredményez, ebből következően a szerződésben maradó és az abba belépő fél között nem keletkeztet új szerződést. Utalt a BH1999. 473., BH2006. 409., BH2015. 163., BH2018. 50., BH2018. 193. számú eseti döntésre; a Kúria Pfv.V.21.706/2014/6., Pfv.V.21.554/2015/6., Gfv.VII.30.470/2018/3. számú határozatára; a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.554/2007/6., a Szegedi Ítéltábla Gf.II.30.010/2007/4. és Gf.I.30.324/2011/5. számú döntésére.

[19] Kifejtette, hogy a joggyakorlatban uralkodó másik álláspont szerint az engedményes nem válik a szerződés alanyává, nem lesz általános jogutód, csak az abból eredő követelést szerzi meg. Hivatkozott a Kúria Gfv.30.493/2017/2. számú határozatára, a BH2022. 158. és BH2018.2.50. számú eseti döntésre és a Jpe.III.60.037/2023. számú jogegységi panasz eljárásra.

[20] Nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi perben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg [polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 408. § (1) bekezdés]. Jelen per a Pp. 7. § (1) bekezdés 18. pontja szerint vagyoni jogi pernek minősül, mert az abban érvényesített igény a felperes vagyoni jogain alapul és az értéke pénzösszegben kifejezhető. A felülvizsgálati kérelemben vitatott érték az ötmillió forintot nem haladja meg, így az ügyben nem volt helye felülvizsgálatnak. A Pp. 409. § (1) bekezdése és 410. § (1) bekezdése értelmében ezért a felperesnek felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kellett előterjesztenie, amelynek eleget tett.

[21] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem alapos.

[22] Kúria a felperes felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmét a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján vizsgálta, figyelemmel arra is, hogy a rendelkezési elvben megfogalmazott kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően – ahogyan azt a felülvizsgálat engedélyezésével összefüggésben az 1/2021. (VII. 12.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 6. pontjában értelmezte – a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból, illetve okokból engedélyezheti.

[23] A felperes kérelmét a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjára alapította, amely a felülvizsgálat engedélyezésének két esetkörét szabályozza: a joggyakorlat egységének, valamint a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében. Ennek megfelelően a PK vélemény 1-2. pontjai eltérő vizsgálati szempontokat rögzítenek e két indokra.

[24] A joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálat akkor engedélyezhető, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban – ideértve a Legfelsőbb Bíróság által 2012. január 1-jét megelőzően meghozott és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban:

Bszi.) 195. § (1) bekezdésében foglaltak szerint továbbra is „alkalmazható” irányelvben, elvi döntésben, kollégiumi állásfoglalásban vagy a kollégiumi véleményben értelmezett jogkérdéseket is – a Kúria jogegységi határozatban vagy az általa a Bírói Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdés vonatkozásában a bírói gyakorlat nem egységes, vagy az eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A félnek az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon – legalább a határozatot hozó bíróság nevének és a határozat számának feltüntetésével – meg kell jelölnie. Kizárólag másodfokon jogerőre emelkedett, vagy legfelsőbb bírósági döntésekre hivatkozhat (PK vélemény 1. pontjához fűzött magyarázat).

[25] Ahogyan arra a másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásának [34] bekezdésében rámutatott, a Kúria a hivatkozott jogkérdés tekintetében már állást foglalt precedensképes, BHGY-ben közzétett Gfv.VI.30.087/2021/7. számú határozatában, amikor kiemelte, hogy az engedményezés kapcsán különbséget kell tenni a követeléshez kapcsolódó és a szerződés egészéhez kapcsolódó jogok között. Az előbbiek átszállnak a követelés átruházásával együtt, az utóbbiak viszont a rPtk. hivatkozott rendelkezései alapján nem, csak egy kifejezetten erre irányuló, jogátruházó szerződéssel kerülnének az engedményeshez [indokolás [19] bekezdés].

[26] Hasonlóképpen foglalt állást a Kúria a BHGY-ben közzétett Gfv.VI.30.099/2022/2. számú határozatának [20] bekezdésében, Gfv.VI.30.183/2021/4. számú határozatának [19] bekezdésében, Gfv.VII.30.493/2017/2. számú határozatának [12] bekezdésében és a Pfv.V.21.554/2015/6. számú határozatának [24] bekezdésében.

[27] Nincs helye felülvizsgálat engedélyezésének a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében, ha a jogerős ítélet által felvetett jogkérdésben a Kúria közzétett eseti határozatában már állást foglalt [Pfv.V.21.299/2023/2., Pfv.V.20.044/2024/3.]. Ez a körülmény a joggyakorlat egysége érdekében a felülvizsgálat engedélyezésének indokoltságát önmagában kizárja (PK vélemény 1. pontjához fűzött magyarázat), ezért a Kúria vizsgált okból nem látott lehetőséget a felülvizsgálat engedélyezésére.

[28] A PK vélemény 2. pontja szerint a Kúria a joggyakorlat továbbfejlesztésének szükségességére figyelemmel a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet által felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat már kialakult és egységes ugyan, annak követése azonban a körülmények változására tekintettel nem támogatható.

[29] A felperes nem hivatkozott olyan megváltozott körülményre, amely a kialakult bírói gyakorlat módosítását indokolná. Nem oldotta fel továbbá azt a logikai ellentmondást sem, hogy egyfelől hiányolta a joggyakorlat egységét, másfelől az egységes bírói gyakorlat módosítását látta szükségesnek. A Pp. 409. § (2) bekezdésének a) pontja ugyanis „vagylagos” eseteket tartalmaz, amelyből az következik, hogy a rendelkezés két fordulata egyszerre nem állhat fenn, egyszerre nem képezheti az engedélyezés alapját, mert (az első fordulat értelmében) vagy nincs egységes bírói gyakorlat, vagy (a második fordulat értelmében) van egységes bírói gyakorlat, de az már nem irányadó, nem támogatható (Pfv.III.20.584/2023/2.). A Kúria a kifejtettek miatt a joggyakorlat továbbfejlesztése érdekében sem találta indokoltnak a felülvizsgálat engedélyezését.

[30] A Kúria a kérelemben foglaltakra tekintettel csupán rámutat arra, hogy a felperes által hivatkozott határozatokból nem lehet arra következtetni, hogy a perben érintett jogkérdésben nem egységes a joggyakorlat, illetve a Kúria döntése szükséges az ismételt, ellentétes gyakorlat kialakulásának megelőzéséhez. A megjelölt döntések tényállása – egyebek mellett – különbözött abban, hogy a vizsgált szerződés engedményezésre; engedményezésre és tartozásátvállalásra; vagy szerződésátruházásra irányult. Jelen perben a felek engedményezési szerződést kötöttek, ezért csak annak joghatása lehetett a vizsgálat tárgya. A hivatkozott

határozatok egyikéből sem vonható le az a következtetés, hogy engedményezési szerződés alapján az hitelező engedményese egyben általános jogutódává is válna és ekként rá kiterjedne az engedményezett követelés alapjául szolgáló szerződésben a hitelező és az adós által a kézbesítés tárgyában kötött megállapodás.

[31] A Legfelsőbb Bíróság az Fpk.VI.31.221/1997. számú [megjelent: BH1999. 473.] – kötelező erejűként már nem hivatkozható – határozatának, a felperes által idézett elvi tartalmán túl, az indokolásában kiemelte, hogy az abban az ügyben kifogást előterjesztő hitelező az engedményezési szerződéssel lépett az engedményező helyébe és vált annak az engedményezett követelés tekintetében a jogutódjává.

[32] A kötelező erejűként ugyancsak nem hivatkozható BH2018. 50. számú eseti döntés, felperes által hivatkozott elvi tartama szerint: vagyoni jogi ügyekben kikötött illetékesség hatálya kiterjed a jogutódokra is, akár engedményezés, akár szerződésátruházás folytán következett be a szerződő felek személyében a változása. A Kúria azonban nem a rPtk. engedményezésre vonatkozó anyagi jogi szabályai, hanem eljárásjogi szempontból, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 41. § (4) bekezdése alapján vizsgálta a kérdést és oldotta fel az illetékességi összeütközést. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a rPp. eljárásjogi szempontból nem tesz különbséget az általános és a singuláris jogutódlás között, az alávetés személyi hatálya körébe vonta az egyetemes jogutódot, és azt is, akire a jogviszonyból eredő követelést engedményezték.

[33] A Kúria az időközben befejeződött Jpe.III.60.037/2023. számú jogegységi panasz eljárásban hozott 10/2024. Jogegységi határozatában (Jpe.III.60.037/2023/13. szám) a Gfv.VI.30.087/2021/7. és Gfv.VI.30.183/2021/4. számú határozatától nem tért el, az abban foglalt értelmezést a továbbiakban is fenntartotta.

[34] A Kúria a fentiek értelmében nem látott módot a felülvizsgálat engedélyezésére a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjának egyik fordulata alapján sem, következésképp a felülvizsgálatot a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján megtagadta.

[35] A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem nem vezetett eredményre. A felperes megfizetett 17.927 forintot a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetékeként [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 50. § (2a) bekezdés a) pont], amely a terhén marad a Pp. 83. § (1) és (5) bekezdése alapján.

[36] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. augusztus 27.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András s.k. előadó bíró, Dr. Darákné dr. Nagy Szilvia s.k. bíró, Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k., bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró